

Pirkanmaan luonnonsuojelupiiri ry.
Varastokatu 3 A
33100 Tampere
p. (03) 213 1317
s-posti: pirkanmaa@sll.fi

ALOITE
13.4.2010

Pirkanmaan lintutieteellinen yhdistys ry.
PL 482
33101 Tampere
p. 050-356 3231
s-posti: pily@pily.fi

Vapo Oy
Matti Hilli, toimitusjohtaja
Pirkko Selin, ympäristöjohtaja
Jari Alkkio, ympäristövastaava, Eteläinen alue

Tiedoksi
Pirkanmaan ELY-keskus
Ympäristöministeriö

Asia Aloite Pirkanmaan arvokkaiden soiden säästämiseksi turpeenotolta

Esitämme, että Vapo Oy pidättäytyy turpeenottohankkeista niillä Pirkanmaan luonnonsuojelullisesti arvokkailla soilla, joita ei vielä ole suojeltu muin keinoin. Jäljempänä on lista näistä soista.

Pirkanmaalla soista on ojitettu lähes 80 prosenttia. Maakuntamme suotyypeistä on uhanalaisia tai silmälläpidettäviä 96 prosenttia. Turpeenotto vaarantaa suoluonnon tulevaisuuden ja virkistysarvot. Lisäksi turpeenotto aiheuttaa mittavia kasvihuonekaasupäästöjä.

Jättämällä arvokkaat, luonnontilaiset ja sen kaltaiset suot turpeenoton tai sen suunnittelun ulkopuolelle Vapo osoittaisi ekologista vastuuta, joka koituisi sekä luonnon että yhtiön parhaaksi. Vapo on omassa tiedotuksessaan (www.2prosenttia.fi) todennut kannattavansa soiden lisäsuojelua: ”Suomessa on suojeltuja soita 15 kertaa enemmän kuin turvetuotannon piirissä olevia soita. Mutta kasvatetaan suojeltujen soiden (12 %) määrä silti vaikka tuplaksi. Arvioidaan suot, biotoopit, valuma-alueet ja kasvikkunat, ja säästetään monimuotoisia, arvokkaita, kauniita soita lastemme hämmästeltyväksi vaikka kolminkertainen määrä.”

Suuri osa arvokkaiden soiden listassa mainitsemistamme soista on Vapo Oy:n omistuksessa. Vapon toive soidensuojelun lisäämisestä olisi täten helppo toteuttaa Pirkanmaalla yhtiön omien suojelupäätösten kautta.

Suojelun vastapainoksi Vapo haluaisi koko maassa kaksi prosenttia suoalasta turpeenottoon. Luonnonsuojelupiiri kuitenkin suosittelee, että Vapo ennemmin siirtyisi turpeesta uusiutuviin energianlähteisiin, kuten puuhun ja peltobiomassoihin. Yhtiöllä on jo osaamista näiltä aloilta. Turpeenotto ja -poltto yksinomaan haittaavat Vapon – ja Suomen – mainetta kansainvälisesti.

Listamme soiden säästämistä puoltaa myös valmisteilla oleva Pirkanmaan 1. vaihemaakuntakaava, joka tulee ohjaamaan turpeenoton sijoittumista maakunnassamme. Listamme soista yhtäkään ei vaihemaakuntakaavassa olla osoittamassa turpeenottoon. Ainoastaan Kihniön Louhinevan ojitettu

osuus on toistaiseksi kaavassa mukana turpeenottoalueena. Muiden listamme soiden osalta kaavoittaja luokitteli luontoarvot alusta pitäen niin merkittäviksi, ettei turpeenottoa aiota niille suunnata. Listan suot mainitaan arvokkaina myös vaihekaavan taustaselvityksessä, Pirkanmaan suoluonnon tila -teoksessa.

Lista Pirkanmaan arvokkaista soista pohjautuu yleisluontoisiin suotyypin- ja kasvillisuusinventointeihin, linnustotietoihin (Rainer Mäkelä, Ilpo Lahtinen) sekä muihin maastokäynteihin ja karttatulkintoihin. Lista ei ole kattava, vaan siinä ovat mukana ainoastaan ne suot, joista luonnonsuojelupiirillä on luontotietoa. Lajistotiedot eivät kuitenkaan ole kattavia, sillä ne perustuvat vapaaehtoisten luontoharrastajien tekemiin kartoituksiin. Merkittävä osa Suomen kaikista luontotiedosta kerätään yleensäkin vapaaehtoisvoimin.

Säästettäväksi esittämämme suot on listattu kunnittain (kunnat aakkosjärjestyksessä). Ensimmäisessä luvussa ovat suot, joiden turpeenottoon Vapo on jo hakenut ympäristölupaa (Rukonevan osalta jo saanutkin). Toisessa luvussa ovat suot, joiden turpeenottoon ei tietojemme mukaan ole haettu lupaa.

Listassamme mainitut suotyypin ja suoyhdistymien uhanalaisuusluokat ovat peräisin Suomen luontotyypin uhanalaisuus -arviointiraportista (Suomen ympäristökeskus 2008). Luokat kuvaavat luontotyypin uhanalaisuutta Etelä-Suomessa (tarkoittaa tässä yhteydessä Suomen eteläpuoliskoja ja Lounais-Lappia).

Eliölajien kohdalla uhanalaisuusluokat ovat lajien uhanalaisuusarviointista vuodelta 2001. Mainitsemamme eliölajien uhanalaisuusluokat kuvaavat valtakunnallista tilannetta, ellei kunkin lajin kohdalla toisin mainita.

Pyydämme aloitteeseemme Vapo Oy:ltä vastausta.

Tampereella 13.4.2010

Timo Tamminen, puheenjohtaja
Pirkanmaan luonnonsuojelupiiri

Anni Kytömäki, sihteeri
Pirkanmaan luonnonsuojelupiiri

Jukka T. Helin, puheenjohtaja
Pirkanmaan lintutieteellinen yhdistys

Sanna Junttanen, sihteeri
Pirkanmaan lintutieteellinen yhdistys

Pirkanmaan arvokkaita suojelemattomia soita, jotka tulisi säästää turpeenotolta

1. Suot, joiden turpeenottoon Vapo Oy on hakenut ympäristölupaa

PARKANO

Rukoneva

Sijainti: vajaat 10 kilometriä Parkanon keskustasta länsilounaaseen.

Kuvaus: Rukoneva on laaja, pääosin ojittamaton ja lähes luonnontilainen suomuodostuma. Suoyhdistymätyypiltään se on eteläinen viettokeidas, joka on Suomen luontotyyppien uhanalaisuusarvioinnissa luokiteltu vaarantuneeksi luontotyyppiyhdistelmäksi. Rukoneva on Vapon omistuksessa eikä sitä ole varattu turpeenottoon missään kaavassa.

Rukoneva koostuu pääosin karuista nevoista ja rämeistä. Suotyypit esiintyvät toistensa lomassa pienialaisina, mikä tekee suosta vaihtelevan. Suo on maisemallisesti todella hieno. Alueen pohjoislaidalla on muutaman hehtaarin suuruinen Kangaslammi. Kangaslammin rannalla kasvaa ruskopiirtoheinä, joka on valtakunnallisesti silmälläpidettävä ja alueellisesti uhanalainen laji. Rukoneva on linnustollisesti arvokas suo. Alueella pesivät mm. jatkuvasti taantuva ja Etelä-Suomessa uhanalainen riekko (3 reviiriä) sekä kurki ja kapustarinta.

TILANNE: Vapo Oy on hakenut Rukonevan turpeenottoon ympäristöluvan ja saanut sen. Suolla on kaadettu puita ja aloitettu ojitus. Suon merkittävien luonto- ja virkistysarvojen vuoksi esitämme, että Vapo peruuttaa Rukonevan turpeenottoa koskevat suunnitelmat ja ennallistaa suon. Parhailtaan on käynnissä riekon lisääntymisaika. Vetoamme Vapoon, että suon turpeenottoon tähtäävät toimet keskeytetään välittömästi.

Saukonsuo

Sijainti: reilut 10 kilometriä Parkanon keskustasta luoteeseen, Kovesjärven koillispuolella.

Kuvaus: Saukonsuo on luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokas alue. Se on pääosin luonnontilainen. Saukonsuo on mukana jo vuonna 1990 ilmestyneessä Parkanon arvokkaat luontokohteet -julkaisussa (Tampereen seutukaavaliitto ja Parkanon ympäristönsuojelulautakunta, julkaisu D 106, Tampere 1990).

Saukonsuo mainittiin ensimmäisen kerran suojelunarvoisena kohteena jo vuonna 1971, kun se oli mukana Tampereen seutukaava-alueen luonnonsuojelun perusselvityksessä ja alustavan suunnitelman kohteena (Parkanon arvokkaat luontokohteet, 1990).

Suomen ympäristökeskuksen (SYKE) selvityksen mukaan Saukonsuo on pienehkö ja varsin tyypillinen välipintainen aapasuo. Suo on keskiosiltaan ja monin paikoin myös reunaosiltaan ojittamaton. Suon länsiosassa virtaa piilopuro, jonka varrella on edustavia metsäsaarekkeita.

SYKE:n mukaan Saukonsuon hydrologian luonnontilaisuus on varsin hyvä. Teknisesti mahdollisuudet suon hydrologisen tilan parantamiseen olisivat myös erittäin hyvät.

SYKE toteaa, että Saukonsuo on suoyhdistymätyypiltään välipintainen keskiboreaalin aapasuo. Pääosiltaan suo on välipintaista aapasuuta, mutta suon pohjois- ja eteläosissa on jonkin verran myös rimpisyyttä. Välipintaiset keskiborealiset aapasuot ovat sekä Etelä-Suomessa että koko maassa erittäin uhanalaisia. Keidassuoalueen aapasoiden arvioitiin olevan vielä keskimääräistä

uhanalaisempia. Välipintaisten keskiboreaalisten aapasoiden tulevaisuuden uhkia ovat erityisesti vanhojen ojitusten ja kunnostusojitusten vaikutukset, turpeenotto ja metsien uudistamis- ja hoitotoimet.

Arvioinnissa todettiin, että turpeennosto voi olla välipintaisten keskiboreaalisten aapasoille tulevaisuuden uhkatekijä yksittäisillä suoalueilla, vaikka valtakunnallisilla alueidenkäyttötavoitteilla pyritään rajoittamaan ojittamattomien soiden käyttöä.

Luontotyyppien uhanalaisuuden arvioinnin yhteydessä koottiin myös luettelo Suomen kansainvälisistä vastuuluontotyypeistä. Vastuuluontotyyppien tarkastelualueena oli Eurooppa. Välipintaiset keskiboreaaliset aapasuot on kansainvälinen vastuuluontotyyppi, ja niiden säilyttämisestä arvioitiin Suomella olevan suuri vastuu (25-40 % Euroopan edustavista esiintymistä on Suomessa).

Saukonsuolla esiintyviä uhanalaisia suotyyppisiä ovat metsäkortekorpi (erittäin uhanalainen), mustikkakorpi (vaarantunut), korpikämmäli (vaarantunut), kalvakkakaräme (vaarantunut), kalvakkaneva (vaarantunut), saranneva (vaarantunut) ja sararäme (Etelä-Suomi vaarantunut). Saukonsuolla esiintyviä, Etelä-Suomessa silmälläpidettäviä suotyyppisiä ovat tupasvillaräme, isovarpuräme ja rimpineva.

Saukonsuo on linnustollisesti tärkeä alue. Pesimälinnustoon kuuluvat muun muassa kurki (1 reviiri), tuulihaukka (1 reviiri), niittykirvinen (2 reviiriä), valkoviklo, kapustarinta, taivaanvuohi, metso (silmälläpidettävä) ja laulujoutsen sekä alueellisesti uhanalaiset riekko (2 reviiriä) ja liro (1 reviiri). Lisäksi alueella tavataan muuttoaikana metsänhania (alueellisesti uhanalainen). Joutsenen havaittiin pesivän Saukonsuolla vuonna 2009.

Suomen ympäristökeskuksen mukaan eteläisenä aapasuona Saukonsuo on erittäin arvokas ja reuna-alueiden osittaisesta ojittamisesta huolimatta hydrologisesti toimiva aapasuokokonaisuus.

Pirkanmaalla ojittamattomia aapasuokokonaisuuksia on jäljellä pääasiassa suojelualueilla. Suojelualueiden ulkopuolella on tiedossa ojittamattomia aapasoita Saukonsuon lisäksi vain muutamia, esimerkiksi Pahkaneva ja Isonneva Virroilla (ks. s. 5).

Pirkanmaan suoluonnon tila -selvityksessä Saukonsuo sisältyy Häädetkeitaan-Puurokeitaan suovyöhykkeeseen, jonka eteläosan laajemmista, suojelualueiden ulkopuolisista ojittamattomista soista on selvityksen ilmestymisen jälkeen jo kaksi, Parkanon Rukoneva ja Kankaanpään Hirvikeidas, valjastettu turpeenottoon.

TILANNE: Vapo on hakenut ympäristölupaa Saukonsuon turpeenottoon. Myönnetystä luvasta valitti Korkeimpaan hallinto-oikeuteen mm. Pirkanmaan ympäristökeskus. Lupa-asia on vielä KHO:ssa odottamassa ratkaisua. Esitämme, että Vapo Oy peruuttaisi ympäristölupahakemuksensa ja suojelisi Saukonsuon sen merkittävien luonto- ja virkistysarvojen vuoksi.

URJALA

Kaitasuo

Sijainti: Urjalan ja Humppilan rajalla, osin Humppilan puolella, Kaakkosuon etelälounaispuolella.

Kuvaus: Kaitasuo muodostaa läheisen suojellun Kaakkosuon (Kaakkosuon-Kivijärven Natura 2000 -alue) kanssa toimivan, lähekkäisten soiden kokonaisuuden. Jos Kaitasuolta alettaisiin ottaa turvetta, saattavat myös Kaakkosuon luonnonarvot vähentyä. Monet lajit tarvitsevat elinympäristöjen verkoston, jossa sopivaa elinympäristöä on tarjolla laikkuja siellä täällä.

Osa Kaitasuon vesistä laskee Natura 2000 -alueena suojeltuun Kivijärveen. Järven veden laatu heikkenisi, jos turvetuotanto aloitettaisiin.

Kaitasuon ympäristöselvityksessä todetaan: "Kaitasuon [Ö] erilaisten suotyyppien runsaus on luonnonsuojelullisesti arvokasta monimuotoisuutta. Kaitasuo, joka on keskeisiltä osiltaan ojittamaton, on luonnonsuojelullisesti arvokas suoluonnon monimuotoisuuden lisäksi myös siksi, että ojittamattomia soita on enää jäljellä vähän." Kaitasuon eteläisemmän osan länsipuoliskossa sijaitseva, ojittamattomalla suolla oleva kangasmetsäsaareke on metsälain tarkoittama erityisen tärkeä elinympäristö.

Kaitasuolla pesii valtakunnallisesti silmälläpidettäväksi luokiteltu kalasääski. Kalasääsken pesäpuu on luonnonsuojelulailta rauhoitettu. Pesä sijaitsee edellä mainitussa metsälakikohteen kriteerit täyttävässä metsäsaarekkeessa. Tämä on havaittu kasvillisuus selvityksen yhteydessä 13.8.2003.

TILANNE: Vapo Oy on hakenut ympäristölupaa Kaitasuon turpeenottoon joulukuussa 2009. KHO hylkäsi aikaisemmin tehdyn lupahakemuksen. Esitämme, että Vapo peruuttaa Kaitasuota koskevan ympäristölupahakemuksensa ja luopuu turpeenoton suunnittelusta alueella.

VIRRAT

Housuneva

Sijainti: Virtain pohjoisosassa, reilut 5 kilometriä Killinkoskesta pohjoiseen, lähellä Ähtärin rajaa.

Kuvaus: Housuneva on keskeisiltä osiltaan ojittamaton ja siten luonnontilaisen kaltainen suo. Suon laidat on ojitettu. Housuneva on ilmeisimmin yksityisomistuksessa. Se oli varattu turpeenottoon Pirkanmaan 3. seutukaavassa, mutta varaus jätettiin pois maakuntakaavasta.

Housuneva edustaa eteläisiä viettokeitaita, jotka on luokiteltu vaarantuneiksi, sekä eteläisiä aapasoita, jotka on luokiteltu erittäin uhanalaisiksi. Suolla on varsin karuja suotyyppisiä: rämeitä ja nevoja. Vapon teettämän ympäristöselvityksen mukaan alueella esiintyy mm. kalvakkanevaa ja lyhytkorsirämettä (molemmat vaarantuneita luontotyyppisiä), lyhytkorsinevaa (vaarantunut-silmälläpidettävä) ja nevarämettä (vaarantunut) sekä tupasvillarämettä ja isovarapurämettä (silmälläpidettäviä). Lisäksi alueella on mm. kuljunevaa (silmälläpidettävä).

Housunevan linnustoon kuuluvat muun muassa Etelä-Suomesta häviämässä oleva riekko, silmälläpidettävät metso, teeri ja käki sekä Etelä-Suomessa harvinaiset pohjansirkku ja kapustarinta. Alueella pesii myös kurki. Housuneva on siis linnustollisesti huomattavan arvokas.

Ympäristöministeriö julkaisi vuonna 2007 EU:n komissiolle tarkoitetun raportin, jossa arvioitiin yhteisön tärkeinä pitämien luontotyyppien suojelutasoa. Keidassoiden – kuten Housunevan – suojelun taso arvioitiin epäsuotuisaksi – huonoksi. Puustoisten soiden (jollaisia esiintyy Housunevankin reunaosissa) suojelutaso arvioitiin epäsuotuisaksi – riittämättömäksi.

Alueellisesti uhanalaiseksi luokitellulle riekolle Housuneva on erittäin tärkeä. Viimeisten kymmenen vuoden aikana riekkokanta on taantunut Virroilla, kuten muillakin lajin esiintymisen reuna-alueilla. Housunevalla riekkoja vielä esiintyy. Tämä kanta on hyvin merkittävä yritettäessä estää lajin katoaminen Pirkanmaalta.

Housunevalta ja sen lähistöltä todetuista linnuista teeri, metso, kapustarinta, laulujoutsen, kurki, liro ja pikkulokki mainitaan EU:n lintudirektiivin I-liitteessä. Liitteessä luetellaan yhteisön tärkeinä pitämät lintulajit, joiden elinympäristöjä on suojeltava erityistoimin.

Housunevalta ja sen lähistöltä tavatuista lintulajeista teeri, metso, valkoviklo, liro, laulujoutsen, tavi, telkkä, pikkulokki ja leppälintu lukeutuvat Suomen erityisvastuulajeihin. Suomella on kansainvälinen vastuu näiden lajien säilyttämisestä. Vastuu merkitsee sitä, että lajin elinympäristö tulee ottaa huomioon maankäytön suunnittelussa.

TILANNE: Vapo Oy on hakenut Housunevan turpeenottoon ympäristölupaa keväällä 2009. Asia on kaiketi yhä aluehallintovirastossa harkittavana. Esitämme, että Vapo vetää ympäristölupahakemuksensa pois ja peruuttaa turpeenottosuunnitelmansa Housunevalla.

Pahkaneva – Isoneva

Sijainti: Virtain lounaisosassa Ylöjärven ja Kihniön rajan tuntumassa

Kuvaus: Pahkaneva ja Isoneva ovat UPM-Kymmenen omistuksessa. Pirkanmaan 3. seutukaavassa molemmat oli varattu turpeenottoon, mutta maakuntakaavassa varausta ei ole. Pahkaneva ja Isoneva ovat kaksi laajinta osaa alun perin viiden suon muodostamasta kokonaisuudesta. Kokonaisuuden kolme muuta suota, Pihtineva, Sammakkolamminneva ja Nimetönneva ovat turpeennostoalueina. Pahkaneva ja Isoneva ovat vetisten ja kuivempien nevojen muodostama avosuokokonaisuus. Isoneva on vetisempi. Pahkanevalla on myös luonnontilaisen kaltaisia kangasmetsäsaarekkeita.

Pahkaneva ja Isoneva ovat molemmat eteläisiä aapasoita, jotka on luokiteltu erittäin uhanalaisiksi.

Suotyypit, joita Isonevalla Vapon teettämän ympäristöselvityksen ja Geologisen tutkimuskeskuksen turveraportin (GTK 1986) mukaan esiintyy, on tuoreessa uhanalaisluokituksessa määritelty vaarantuneiksi (kalvakka- ja saranevat, kangaskorvet ja sararämeet) ja silmälläpidettäviksi (lyhytkorsinevat, tupasvillarämeet ja kangasarämeet).

EU:n komissiolle laaditussa raportissa (Ympäristöministeriö 2007) on keidassoiden, kuten Isonevan, suojelun taso arvioitu epäsuotuisaksi – huonoksi. Puustoisten soiden (jollaisia esiintyy Isonevan reunaosissa) suojelutaso arvioitiin epäsuotuisaksi – riittämättömäksi.

GTK:n turveraportin mukaan Pahkanevalla esiintyy lyhytkorsinevaa (vaarantunut – silmälläpidettävä), lyhytkorsinevarämettä (vaarantunut-silmälläpidettävä) ja saranevaa (vaarantunut), laidoilla kangaskorpea (vaarantunut) ja pallosararämettä (vaarantunut). GTK:n mukaan Pahkanevan soveltuvuus turpeenottoon on kyseenalaista: suolla on paksu, heikosti maatonut, rahkavaltainen pintakerros. Kerros on vetinen ja energiasisällöltään alhainen.

Pahkanevan – Isonevan linnustoa on harrastajavoimin seurattu jo pitkään. Nevoihin liittyy lukuisia linnustollisia arvoja.

Huhtikuussa 2010 Pahkanevan keskeltä löytyi kalasääsken (silmälläpidettävä) pesäpuu. Suurten petolintujen pesäpuut ovat luonnonsuojelulain nojalla rauhoitettuja.

Alueellisesti uhanalaisiksi luokiteltuja metsähanhia pesii Virroilla yhdestä kahteen paria. Kyseessä on Suomen eteläisin pesintä. Koska Etelä-Suomen suoluonto on pirstottu, metsähanhien eteläiset pesinnät edellyttävät yhä laajempia luonnontilaisten tai lähes luonnontilaisten soiden ja lampien muodostamia kokonaisuuksia. Isonevan-Pahkanevan alue muodostaa osan Virtain metsähanhien elinpiiristä.

Isoneva on maakotkan saalistusmaastoa. Maakotka on luokiteltu valtakunnallisesti uhanalaiseksi (vaarantunut) ja Etelä-Suomesta kadonneeksi. Nyt kanta on kuitenkin hitaasti mutta selvästi palaamassa Virroille (Metsähallitus toteuttaa lajin istutusprojektia). Lähivuosina tienoolle

odotellaan ensimmäistä pesintää noin 60 vuoteen. Ilman Isonivan kaltaisia kajoamattomia soita maakotkan paluu ei onnistu.

Alueellisesti uhanalaiseksi luokitellulle riekolle suokokonaisuus on erittäin tärkeä. Viimeisten kymmenen vuoden aikana riekkokanta on taantunut Virroilla, kuten muillakin lajin esiintymisen reuna-alueilla. Isonivalla ja sen lähisoilla riekoja vielä esiintyy. Tämä kanta on hyvin merkittävä yritettäessä estää lajin katoaminen Pirkanmaalla. Isonivan tienoon riekkokannan säteilevä vaikutus ulottuu laajemmallekin kuin Virroille, mm. etelään Ylöjärven Kuruun.

Isoniva on tärkeä myös toiselle voimakkaasti taantuneelle kanalinnulle teerelle, joka on uhanalaistarkastelussa luokiteltu silmälläpidettäväksi. Esimerkiksi helmikuun 2009 puolivälin jälkeen suolle kerääntyi teerikoiraita jo kolmisenkymmentä, mikä nykypäivänä on huomattava määrä.

Isonivalla ja sen tienoolla esiintyvistä linnuista maakotka, teeri, kapustarinta, laulujoutsen, kurki, liro ja palokärki mainitaan lisäksi EU:n lintudirektiivin I-liitteessä. Liitteessä luetellaan yhteisön tärkeinä pitämät lintulajit, joiden elinympäristöjä on suojeltava erityistoimin.

Isonivan lintulajeista teeri, valkoviklo, liro, isokuovi, laulujoutsen ja metsähanhi kuuluvat Suomen erityisvastuulajeihin. Suomella on kansainvälinen vastuu näiden lajien säilyttämisestä. Vastuu merkitsee sitä, että lajin elinympäristö tulee ottaa huomioon maankäytön suunnittelussa.

Pahkanevalla on arvokkaita pienvesiä. Luonnonsuojelullisesti arvokkaat pienvedet Tampereen vesi- ja ympäristöpiirin alueella -julkaisussa (Tampereen vesi- ja ympäristöpiiri 1993) luokitellaan Pahkalampi ja Pahkalähde luontoarvoiltaan merkittäväksi.

Pahkanevan – Isonivan suokokonaisuus on merkittävä myös suoperhosille ja muille selkärangattomille. Siellä on havaittu mm. silmälläpidettävä (NT) luumittari (*Aspitates gilvaria*). Selkärangattomia ei suoalueelta ole selvitetty (Tampereen Hyönteistutkijain Seura ry:n lausunto). Pirkanmaalaiset luontojärjestöt tekivät Pahkaneva-Isonivan kokonaisuudesta suojeluesityksen viranomaisille ja maanomistajalle vuonna 2001.

TILANNE: Vapo Oy on hakemassa ympäristölupaa Pahkanevan turpeenottoon, mutta hakemusta ei ole vielä kuulutettu. Isonivan ympäristölupahakemuksen yhtiö veti pois syksyllä 2009, mistä järjestömme ja Virtain suoluonto kiittävät suuresti. Esitämme, että Vapo peruuttaa ympäristölupahakemuksensa myös Pahkanevan osalta ja luopuu turpeenottosuunnitelmista arvokkaan suokokonaisuuden alueella.

2. Suot, joiden turpeenottoon ei tiettävästi ole haettu lupaa

HÄMEENKYRÖ

Teerineva-Hirvineva-Löytyneva

Sijainti: Hämeenkyrön luoteisosassa, lähellä Ikaalisten rajaa.

Kuvaus: Laaja, arvokas – joskin paljolti ojitettu – suokokonaisuus suojellun Vatulan-Ulvaanharjun kyljessä. Alue on yksityisomistuksessa. Soita ei ole varattu turpeenottoon. Suot ovat pääosin erityyppisiä nevoja ja rämeitä. Suoyhdistymätyypiltään Teerineva on ojittamattomilta osiltaan eteläistä aapasuota (erittäin uhanalainen).

Teerinevalta on tavattu Suomen kansainvälisiin vastuulajeihin lukeutuvat perhoset muurainhopeatäplä ja mustikkakehrääjä. Muurainhopeatäplä on luokiteltu alueellisesti

uhanalaiseksi Etelä-Suomessa. Alueella elää myös valtakunnallisesti silmälläpidettävä kehnämittäri. Suokokonaisuus on hyönteislajistoltaan monipuolinen ja arvokas. Myös linnustoltaan suokokonaisuus on arvokas. Alueella pesii muun muassa kurki sekä Etelä-Suomessa harvinaiset pohjansirkku ja kapustarinta.

Uusineva-Jouhineva-Sunttineva-Porrasneva

Sijainti: Sunttineva sijaitsee Ikaalisten kunnassa Vehuvarpeen kylässä Vehuvarpeesta Vesajärvelle menevän tien itäpuolella olevalla metsä- ja suoalueella. Jouhineva, Sunttineva ja Porrasneva muodostavat löyhän kokonaisuuden. Jouhineva sijaitsee Ikaalisten Vehuvarpeen kylässä, Hämeenkaan harjuselänteen eteläpuolella, Vehuvarpeesta Vesajärvelle menevän tien länsipuolella.

Kyseessä on neljän melko lähekkäisen, hienon avosuon muodostama kokonaisuus. Suot ovat pääosin ojittamattomia ja varsin luonnontilaisia. Suot ovat ilmeisimmin yksityisomistuksessa, eikä niitä ole varattu turpeenottoon.

Alueellisesti uhanalainen riekko on kuulunut soiden pesimälinnustoon vielä 1990-luvun lopulla. Lajin levinneisyysalue on siirtymässä jatkuvasti pohjoisemmaksi, siksi reuna-alueiden soiden suojelulla on kiire.

Kuvaukset

Sunttineva, Ikaalinen: Sunttineva sijaitsee keskellä voimaperäisen metsätalouden menettelyin käsiteltyjä, pääosin suohon saakka hakattuja aukkoja tai mäntyvaltaisia eri-ikäisiä taimikkometsiä. Itäpuolen kalliokumpareet ja metsäsaarekkeet on hiljattain hakattu.

Sunttineva on lähes ojittamaton, mikä tekee kasvillisuuden yleisilmeestä viehättävän. Vanhoja umpeutuvia ojia on ainoastaan kaakkois- ja eteläreunalla. Mäntykelot lisäävät suon luonnontilaista ilmettä. Koillisessa on n. 5 metriä korkea avokalliojyrkäne.

Itä-, etelä ja pohjoisreunoilla suon kasvillisuus on isovarpurämettä (silmälläpidettävä), jossa puustossa on männyn ohella hieskoivua sekä siellä täällä pihlajaa ja haapaa. Pensaskerroksesta löytyy mm. juolukkapajua. Oligotrofin rämeen valtavarpuja ovat vaihtelevasti juolukka ja vaivaiskoivu.

Suon lounaisosassa on mesotrofista metsäkortekorpea (erittäin uhanalainen), jonka puustosta puolet on kuusta. Muuna sekapuuna kasvaa hieskoivua (30 %), sekä niukasti pihlajaa, harmaaleppää ja raitaa. Pensaskeroksessa kasvaa virpapajua. Harvahkon kenttäkerroksen muodostavat luonteenomaiset varvut, mm. hyvin marjonut muurain sekä sarat ja ruohot, kuten harmaasara ja rönsyrölli.

Korven ja nevan vaihettumisvyöhykkeessä kasvaa juottina juurtosaraa. Korven pohjakerroksessa on mm. korpi- ja okarahkasammalta ehyinä mattoina.

Eteläosa on mesotrofista hieskoivuvaltaista sararämettä (vaarantunut). Lisäksi kasvaa harvassa kitumäntyä. Virpapajua löytyy mäntäiltä suopursun ja muiden varpujen seurana. Pullosaravaltaisessa kenttäkerroksessa esiintyy myös jouhi- ja pallosaraa sekä tupasvillaa ja korpikastikkaa. Mätäs- ja riipparasara sekä raate esiintyvät paikoin. Kaakossa sararäme vaihettuu pohjoiseen mennessä isovarpurämeeksi ja keskellä tupasvillavaltaiseksi lyhytkorsirämeeksi (vaarantunut). Etelä-lounaisosan ojat ovat kuivattaneet aluetta.

Keskelle sijoittuvan neva-alueen pohjoispuoli on ombrotrofista lyhytkorsinevaa (silmälläpidettävä), jonka valtalajit ovat tupasluikka, tupasvilla ja leväkkö. Nevan keskiosassa oligotrofiaa ilmentävät harvakseltaan em. lajien kanssa esiintyvät pullo- ja jouhisara sekä jokapaikan- ja rahkasara. Pohjakerroksen valtalaji on kalvakkarahkasammal.

Suolla pesii mm. alueellisesti uhanalainen keltävästäräkki.

Jouhineva, Ikaalinen: Jouhineva sijoittuu keskelle voimaperäisten metsätaloustoimien silpomia kuivahkon kankaan metsiköitä ja niiden väleissä olevia voimakkaasti ojitettuja rämeitä. Vaikka Jouhinevan keskiosa on ojittamaton, ympäristön ojitusten kuivattava vaikutus näkyy muutoinkin karun suon kasvillisuudessa. Suon keskiosassa on muutamia sammal- ja jäkäläpeitteisiä pieniä kallioita, joilla sinnittelee männynkarahkoja. Suon itäpuolella ja kaakossa olevat ojat on kunnostusojitettu v. 2005.

Kartoituksessa havaittiin kaksi teeripoikuetta ruokailemassa sekä kalliolla lämpöä keräämässä ollut naaraskyy. Teeri on luokiteltu silmälläpidettäväksi lajiksi.

Suota reunustaa oligotrofin isovarpurämeen (silmälläpidettävä) vyö, jonka valtalajit ovat juolukka ja suopursu. Isovarpuräme vaihtuu ulommas mennessä kuivahkoksi kankaaksi ja puolukkaturvekankaaksi.

Keskiosassa vuorottelevat mosaiikkimaisesti niukkapuustoisien oligotrofin saranevan (vaarantunut) ja ombrotrofin rahkanevan kasvillisuus. Saranevan valtalajeina esiintyy jouhi-, pullo- ja riippasaraa sekä leväkköä. Kosteissa painanteissa kasvaa niukasti raatetta ja pyöreälehtikihokkia. Luhtasaraa esiintyy niukasti. Mättäillä kasvaa harvakseltaan kitumäntyä ja vaivaiskoivua.

Rahkanevalla kasvaa kanervaa, suokukkaa, muurainta ja mättäillä etelänvariksenmarjaa. Mättäillä esiintyy myös poronjäkäliä.

Eteläosa on oligotrofia lyhytkorsinevaa (silmälläpidettävä), jossa esiintyy niukasti tupasvillaa, rahkasaraa ja harvakseltaan rämevarpuja. Neva-alueen pohjakerroksessa kasvaa rusko-, ruso-, kalvaka- ja varvikkorahkasammalta.

JUUPAJOKI

Karviansuo

Sijainti: Juupajoen pohjoisosassa, lähellä Ruoveden rajaa, osin Ruoveden puolella.

Kuvaus: Karviansuo on hieno, Juupajoen puolelta ojittamaton suokokonaisuus aivan kunnan luoteisrajalla. Ruoveden puoleiset osat suosta on ojitettu. Juupajoen puolella luonnontilaa valitettavasti heikentävät uudet avohakkuut suon pohjoisosan laidoilla. Hakkuut on osaksi ulotettu suon kuusiseen korpireunukseen asti.

Suon laidoilla on rämemännikköä, joka on paikoin tupasvillarämettä, paikoin isovarpurämettä. Rämellä kasvavat muun muassa tupasvilla, valkopiirtoheinä, isokarpalo, villapääluikka, suokukka, lakka ja juolukka.

Suon keskiosa on lyhytkortista nevaa (vaarantunut-silmälläpidettävä), jossa kasvaa tupasvillaa, pyöreälehtikihokkia, suokukkaa, variksenmarjaa ja juolukkaa. Keskiosan kosteammissa kohdissa on saranevaa (vaarantunut), jossa mm. pullosara, rahkasara ja raate. Suon keskellä on myös muutamia kuljuja.

Karviansuo on esitelty Juupajoen arvokkaat luontokohteet -julkaisussa.

KANGASALA

Aukeissuo

Sijainti: Laipan metsäalueella, Kangasalan (Sahalahden) kunnassa, lähellä Kuhmalahden kunnan rajaa.

Kuvaus: Suon laidan tuoreita avohakkuita lukuun ottamatta ehjältä ja erämaiselta vaikuttava kokonaisuus. Kivennäismaareunat jyrkästi suolle laskevia. Itäreunaan aikanaan tehty suo-oja kasvamassa umpeen.

Suon laitteet ovat kapealti minerotrofiset ja niissä alueelle tyypillinen saravaltainen kasvillisuus, jossa on järviruokoa seassa. Laideosilla puustossa on mäntyä ja koivua.

Valtaosin suo on tupasvillarämettä (silmälläpidettävä) ja keskeltä avoimehkoa tupasvillanevaa (vaarantunut-silmälläpidettävä). Ympäröivät metsät on avohakattu. Suon laidalla pieni ”mökki”. Lintulajeista on havaittu teeri (silmälläpidettävä), metso ja kapustarinta. Perhoslajeista on havaittu sitruuna- ja neitoperhonen.

KARVIA

Tunkiosalonneva

Sijainti: kunnan itäosassa Alkkiassa, Kuivasjärvi-Karvia-tien pohjoispuolella. Tunkiosalonnevalta on pari kilometriä länteen Nevalyly-Hautakankaannevasta, joka on ennallistettu suo. Pohjoispuolelta suo rajoittuu Tunkiosalon kangasmaasaarekkeisiin ja Salojennevan turpeenottoalueeseen.

Kuvaus: Suo on ollut Metsäntutkimuslaitoksen (Metla) hallinnassa ja osa siitä on siirtynyt v. 2008 Metlalta valtion maaksi. Osa on jo ennestään metsätalousalueena olevaa valtion maata. Pinta-alasta noin 150 hehtaaria on ojittamatonta, vähäpuustoista rämettä ja osa avointa nevaa.

Riekkoreviirejä suolla on ollut useina kartoitusvuosina neljä, heikompina vuosinakin 2-3. Keskiosan allikoilla on pesinyt joutsen, kurjet pesivät suon laiteilla. Alueellisesti uhanalaiset metsähanhet pysähtyvät muuttomatkoillaan säännöllisesti ruokailemaan suolle. Joinakin syksyinä suolla on nähty myös arktisia hanhia.

KIHNIÖ

Valkiaisneva

Sijainti: kunnan itäosassa Virtain lähellä rajaa

Kuvaus: Karua rahkanevaa noin 20 hehtaarin laajuisena alueena, jota on länsipuolelta ja keskeltä jonkin verran ojitettu. Suolta tunnetaan 1 vakituinen riekkoreviiri, mutta aluetta ei ole perusteellisesti kartoitettu.

Keisarinneva

Sijainti: Kihniön ja Virtain rajalla Jyväskylä-Pori-tien eteläpuolella, Aitonevan turvetuotantoalueen koillispuolispuolella lähellä Valkiaisnevaa.

Kuvaus: Suon Keisarinjärveen rajoittuvaa osaa on ojitettu itäpuolelta, mutta osa alueesta luonnontilaista. Itäosastaan suo rajoittuu turpeenottoalueeseen. Suolla on luontoarvoja, mm. 1 todennäköinen riekon (alueellisesti uhanalainen) reviiri. Aluetta ei ole perusteellisesti kartoitettu.

Louhineva

Sijainti: kunnan länsiosassa lähellä Parkanon rajaa

Kuvaus: Louhineva on noin 3 kilometriä pitkä ja 300-500 metriä leveä neva, joka on pohjois- ja itäpuolelta yksityismaiden osalta ojitettu, mutta muutoin luonnontilainen. Suolla on 2-3 todennettua riekon (alueellisesti uhanalainen) reviiriä. Muista linnuista alueella esiintyvät kapustarinta, taivaanvuohi (pari), nuolihaukka, kurki ja teeri (pari, silmälläpidettävä).

Lylyneva - Iso Ristineva

Sijainti: Kihniön luoteisosassa, lähellä Parkanon ja Jalasjärven rajaa.

Kuvaus: Kahden lähekkäisen suon muodostama hieno kokonaisuus. Ison Ristinevan eteläpää on varattu turpeenottoon niin Pirkanmaan 3. seutukaavassa kuin maakuntakaavassakin ja turpeennosto on käynnissä. Pohjois-koillisosa on kuitenkin lähellä luonnontilaa eivätkä turvevaraukset koske sitä, ainakaan toistaiseksi. Lylyneva oli varattu turpeenottoon seutukaavassa, mutta ei ole sitä enää maakuntakaavassa. Molemmat suot ovat pääosin valtion omistuksessa. Parkanon alue-ekologisessa suunnitelmassa ne on laajalti merkitty arvokkaiksi luontokohteiksi.

Lylyneva on pääasiassa ojittamaton ja käytännössä luonnontilainen. Linnustollisesti suo on erityisen arvokas. Pääsääntöisesti ojittamatonta avosuosuota lähellä Jalasjärven rajaa. Paikan linnustoa selvitettiin kesäkuussa 1997. Linnuista tavattiin alueellisesti uhanalainen riekko (poikue + mahdollisesti toinen reviiri), kapustarinta (reviiri), liro (reviiri, alueellisesti uhanalainen) ja niittykirvinen (2 reviiri).

Lylynevan valtionmaaosuus on pääosin merkitty Metsähallituksen alue-ekologisessa suunnitelmassa arvokkaaksi luontokohteeksi. Luontokohderajauksen ulkopuolelle on kuitenkin jostain syystä jätetty Lylylampi rantoineen.

Lylynevan avoin keskiosa (niin valtion kuin yksityisenkin puolella) on pääosin lyhytkorsinevaa (vaarantunut-silmälläpidettävä), jossa on paikoin suursaralajakkuja, paikoin rahkaisempia osia. Myös keidasrämeosuuksia löytyy.

Lylyneva-karttasanaa kohti etelästä pistävät kaksi niemekettä kuuluvat Metsähallituksen arvokkaaseen luontokohteeseen. Niillä yleneekin vanhaa, luonnontilaisen kaltaista kuusivaltaista metsää. Niemekkeistä pohjoiseen Lylynevan suotyyppejä on lähinnä keidas- ja rahkarämettä. Paikoin löytyy myös pienialaisia tupasvillarämeitä (silmälläpidettävä) ja lyhytkortisia osuuksia. Pienet saarekkeet ovat karuja, kallioisia ja mäntyvaltaisia.

Lylynevan ojitettu itäosa on jo pääosin kuivunu. Lylylammen ympäristössä on isovarpu-tupasvillarämemuuttumaa. Aivan lammen rannassa on suursaraisuutta, luoteispuolella laajemminkin. Lammen länsipuolella on kymmenisen vuotta sitten tehty laajahko avohakkuu. Suolla kulkee heijastintolpilla rajattu reitti, moottorikelkkaura.

Ison Ristinevan arvokkain osa, suon pohjois-koillispää, on ainakin toistaiseksi turpeenoton ja varausten ulkopuolella. Liittyy suoraan Lylynevaan, vain tie on välissä. Ison Ristinevan eteläpää rajautuu laajaan turpeenottoalueeseen.

Vuonna 1997 Isolla Ristinevalla tavattiin kapustarinta (reviiri), alueellisesti uhanalainen riekko (2 reviiriä + poikue) ja niittykirvinen (3 reviiriä). Ison Ristinevan pohjoisosaa ei ainakaan kartalla ole rajattu turpeenottoalueeksi, mutta joka tapauksessa Lylynevalla mahdollisesti tehtävät toimenpiteet uhkaavat myös Ison Ristinevan linnustollisia arvoja.

Sarvineva

Sijainti: Kihniön pohjoisosassa, lähellä Peräseinäjoen rajaa.

Kuvaus: Sarvinevan alue on yksityisomistuksessa. Se rajoittuu suoraan Pohjasnevan soidensuojelualueeseen. Suojelualueen raja kulkee erittäin keinotekoisesti keskellä suomuodostumaa. Sarvineva olisikin perusteltua liittää suojelualueeseen. Alueella on pääasiassa erityyppisiä nevoja ja rämeitä ja se on valtaosin ojittamaton.

Jänislampi-Tupuhuhdanneva-Pihlajaviidanneva

Sijainti: Kihniön pohjoisosassa, alle 10 kilometriä kirkonkylästä pohjoiseen.

Kuvaus: Jänislammen-Tupuhuhdannevan-Pihlajaviidannevan alue rajoittuu suoraan Päretkivennevan-Teerinevan soidensuojelualueeseen. Alueiden yhdistäminen suojelualueeksi olisi tärkeää ja perusteltua. Nykyisin suojelualueen raja kulkee keskellä suomuodostumaa. Jänislammen-Pihlajaviidannevan alue on pääosin ojittamaton. Siellä on avoimia nevoja, mutta myös niin kutsuttua suo-metsämosaiikkia. Alue on yksityisomistuksessa.

Pihlajaviidannevan alue rajoittuu suoraan suojeltuun Teerinevaan ja on tarpeellinen laajennusalue suojelusuohon. Varsinainen Pihlajaviidanneva on ojittamaton suo, jossa on runsaasti kangasmetsäsaarekkeitä ja näiden välisiä kapeita suojuotteja. Tämä tekee alueesta hienon suo-metsämosaiikin. Pihlajaviidannevan laitaosat, puolet Tupuhuhdannevasta ja suuri osa Lasikistunnevasta on ojitettu.

Pihlajaviidannevan keskiosissa suo on tyypiltään lähinnä keidasrämettä. Avosuon itäosassa, tilan rajaa pitkin, kulkee moottorikelkkareitti ja ajoura. Jäniskankaan eteläkärjen lähellä on tupasvillarämettä (silmälläpidettävä). Aivan kankaan reunan tuntumassa on suursaraisuutta. Suursarojen seassa on myös oligo-mesotrofiaa ilmentävää lajistoa: järviruoko, jokapaikansara, tähtisara ja luhtavilla.

Jäniskankaan ja sen eteläpuolisen kangassaarekkeen välissä on raate- ja rahkasammalrimpiä. Ison saarekkeen länsipuolella (Tupuhuhdanneva) on keidasrämettä ja lyhytkorsinevaa (vaarantunut-silmälläpidettävä).

Kangassaarekkeet ovat puustoltaan varttuneita, mutta niitä on harvennettu reilut kymmenen vuotta sitten. Lahopuuta on vain vähän. Saarekkeet ovat pääosin tuoretta kangasta. Kuusen seassa on koivua ja mäntyä, paikoin haapaakin. Lounaisnurkan kangassaarekkeella puusto on vanhinta ja lahoppuutakin jo kohtalaisesti. Tätäkin osaa on kuitenkin harvennettu. Pienimmät saarekkeet ovat kallioisia ja mäntyvaltaisia.

Pihlajaviidannevan suo-metsämosaiikin merkitys piilee siinä, että kangassaarekkeiden laiduille ei ole kaivettu ojia. Alueen vesitalous onkin käytännössä luonnontilassa. Suokokonaisuuden laitojen ojitukset eivät ole vaikuttaneet siihen. Metsäsaarekkeiden väliset kapeikot ovatkin monin paikoin hienoja korpia, jotka ovat paikoin luhtaisia ja ruohoisia.

Uhanalaisia suotyyppejä alueella esiintyy useita: puolukkakorpi, muurainkorpi, metsäkortekorpi, pallosarakorpi, korpiräme, sarakorpi ja sararäme (koivuvaltainen) – kaikki ne ovat pieninä palasina kangassaarekkeiden välissä. Vaikka saarekkeet onkin harvennettu, välikorpiin ei pääosin ole kajottu. Saarekkeiden ja Lasikistunnevan välinen hieman suurempi suo-osuus on laajalti sararämettä ja -nevaa. Pihlajaviidannevalla havaittiin kapustarinta.

Tupuhuhdannevan ja Lasikistunnevan ojitetut osat ovat pääosin turvekankaita, mutta osin vasta muuttumia. Suot ovat olleet laajalti isovarpurämettä.

Pihlajaviidannevan kaakkoisnurkkaan on raivattu hiljattain pieni riistapelto. Pellon länsipuolella on tupasvillarämettä (silmälläpidettävä). Suon länsilaidassa kulkee moottorikelkkareitti.

KUHMALAHTI

Purtinsuo

Sijainti: Kuhmalahden Vehkajärven kylässä, Viljun- ja Pajulanjärvien välissä kulkevan Majansalmen pohjoisrannalla.

Kuvaus: Järven rantaan rajoittuva hieno suo. Pohjoisosassa mökkitie kulkee suon puustoisien ja harvennetun korven halki. Ympärillä on hakattuja metsiä, mutta suon länsipuolella kulkevan tien vieressä suuriakin haapoja ja liito-oravaa. Rantaan rajoittuva avoin luhta on erityisen hieno. Muuten suo on suurelta osin isovarpurämettä (silmälläpidettävä) ja korpirämettä (vaarantunut), mutta rannoilla löytyy myös koivuluhtaa (vaarantunut). Suurin osa suosta on luonnontilaisen kaltainen, pohjoisosassa korpea on harvennettu ja ojitettu. Ehdottomasti säilyttämisen ja ennallistamisen arvoinen kokonaisuus.

Purtinsuon eteläosassa on Majansalmen umpeen kasvava lahti, jonka rannalla on tupasvillavaltainen kaistale. Tämän jälkeen on jyrkkä raja saravaltaiseen kasvillisuuteen: mm. jouhisara, jokapaikansara, pullosara, viiltosara ja vesisara. Edempää löytyvät kurjenmieikka, jouhivihvilä ja jouhisara, sekä paljon järviruokovaltaista kasvillisuutta. Rannalla on nuorta koivikkoa, takana männikköä ja rämettä. Salmessa kasvavat lumme ja ulpukka, linnuista paikalla esiintyy kuikka.

Suon itäreunalla on rantaan rajoittuva, laaja ja avoin, luhtainen suursaraneva (vaarantunut), jonka vesirajassa kasvaa järviruokoa. Erityisen hieno rantaluhta. Rantavarpuna on suomyrtti. Saranevalta löytyvät jouhisara, harmaasara, luhtavilla, terttualpi, suovehka, luhtasara, järvikorte ja haprarahkasammal.

Pienen niemen kärjessä on koivuluhta (vaarantunut), jossa on muutama pystykoivulaho. Rannassa on myös jokunen haapa ja tervaleppä. Ravinteisuudesta kertovat kurjenjalka ja paatsama. Rannassa kasvaa siniheinä, luhdalla suomyrtti, terttualpi, jokapaikansara, järviruoko ja okarahkasammal.

Tommansuo

Sijainti: Kuhmalahden Vehkajärven kylässä, Tommanniemessä, Viljun- ja Pajulanjärvien välissä kulkevan Majansalmen ja Viljunjärven rajaama suokokonaisuus.

Kuvaus: Alkuperäisessä tilassaan upea suokokonaisuus. Reunoilla on vanhaa ojitusta. Avoimet rantaluhdat suon pohjois- ja etelärannalla ovat todella hienot, samankaltaiset kuin Purtinsuolla. Suurin osa suon keskiosista on tupasvillarämettä (silmälläpidettävä). Sekä suon keskelle työntyvä kivennäismaaniemeke, että pohjoisrannan kivennäismaareunat on avohakattu viime vuosina.

Tommansuo muodostaa Purtinsuon kanssa hienon kokonaisuuden, joka olisi ehdottomasti säilyttämisen arvoinen.

Tommansuolla – kuten Purtinsuollakin – on hienoja rantaluhtia. Tommansuon ranta-alueelta löytyy muun muassa aukea ja laaja, rantaan rajoittuva luhtainen neva (silmälläpidettävä). Järviruoko kasvaa vesirajassa. Erityisen hieno rantaluhta. Rantavarpuna kasvaa suomyrtti. Saranevalla viihtyvät jouhisara, harmaasara, luhtavilla, terttualpi, vehka, luhtasara, järvikorte ja haprarahkasammal. Suon reunalla on vakituinen laulujoutsenen pesimäpaikka.

Aukeissuo

Sijainti: Laipan metsäalueella, rajoittuu Kuhmalahden ja Kangasalan (Sahalahden) kunnan rajaan.

Kuvaus: Suon laiteilla on mesotrofista koivuluhtaa, jossa on mielenkiintoista sara-järviruokokasvillisuutta. Suurimmaksi osaksi löytyy tupasvilla- ja lakkarämettä, joissa on pari pientä ja avointa nevalaikkua. Kangasmetsäsaarekkeet ovat harvennettua männikköä.

Aukeissuon suotyypeistä mainittakoon esimerkiksi mesotrofinen koivuluhta (vaarantunut), jossa on jonkin verran pientä mäntyä ja koivulahopuuta. Mättäillä kasvavat hanhenpaju, juolukka ja suopursu. Muita kasveja ovat kurjenjalka, pullosara, luhtavilla, tupasvilla, harmaasara ja laidalla järviruoko Kurjenjalka ilmentää mesotrofiaa. Sammalista löytyvät punarahkasammal, silmäkerahkasammal, nevasirppisammal, kalvaskuirisammal ja okarahkasammal. Pohjoispuolella sijaitsee pullosararäme (vaarantunut), jolla kasvaa paljon järvikortetta.

ORIVESI

Hanhisuo

Sijainti: Oriveden pohjoisosassa, Siikanevan suuren suomuodostuman kaakkoispuolella

Kuvaus: Hanhisuon lähellä, heti Orivesi-Virrat-kantatien (66) itäpuolella on osittain suojeltu Lakkasuo. Hanhisuota ja Lakkasuota erottaa toisistaan pitkittäisharjujakso, Koninlamminkangas.

Hanhisuo on kooltaan vajaat sata hehtaaria. Se on keskeisiltä osiltaan luonnontilainen, ojitamaton suo. Suon laitteet on pääosin ojitettu, mutta eteläosassa on myös ojitamatonta laidetta. Suon itäreunassa on vanhoja, umpeenkasvavia turpeenkaivukuoppia.

Hanhisuo on pääasiassa karua nevarämettä (vaarantunut), jolla kasvaa kitukasvuisia mäntyjä mättäillä. Ojitamattomat keskiosat ovat lyhytkorsi- ja lyhytkorsikalvakkanevaa (silmälläpidettävä-vaarantunut). Suurin osa suon pinnasta on tupasvillatuppaiden peittämää. Tupasvillan ohella myös tupasluikka on huomattavan runsas. Suolla on myös rahkaneva ja -rämeosuuksia. Mättäiden välissä kasvaa muun muassa valkopiirtoheinää ja mäntymättäillä lisäksi lakkaa, variksenmarjaa ja kanervaa. Laitteiden rämeet ovat pääosin isovarpurämettä, joskin ojitusten vuoksi ne ovat suurimmaksi osaksi muuttumaa. Pohjoisosan isovarpuräme (silmälläpidettävä) on laajalti vaivaiskoivuvaltaista.

Vuonna 2005 suolla havaittiin isokuovi (alueellisesti uhanalainen). Alueella on pesinyt sinisuohaukka (silmälläpidettävä) vuonna 1983. Myöhemmin lajista on tehty runsaasti muutonaikaisia havaintoja. Myös taantuneet suolinnut keltävästäräkki (alueellisesti uhanalainen), pensastasku (silmälläpidettävä), töyhtöhyppä, valkoviklo ja suopöllö ovat pesineet alueella. Myös kurjesta on tehty havaintoja.

Rooppioja – Männistönneva

Sijainti: Oriveden pohjoisosassa, Siikanevan soidensuojelualueen eteläpuolella

Kuvaus: Rooppiojan ja Männistönnevan suo- ja purokokonaisuus rajoittuu Siikanevan suojeltuun suohon. Rooppioja virtaa Siikanevan lounaiskulmasta etelään ja koko alue on samaa suokokonaisuutta kuin Siikaneva. Männistönneva on tavallaan Siikanevan suuren suomuodostuman eteläisin uloke.

Rooppiojan yli on tehty metsäautotie Särkijärven pohjoispuolella. Tiestä etelään Rooppiojan varret ovat pääosin mustikkaturvekankaita, joiden puusto on nuorta tai nuorehkoa ja erittäin tiheää. Puusto on pääosin kuusivaltaista; seassa on kuitenkin merkittävästi lehtipuuta. Rooppioja virtaa luonnonuomassaan, mutta sen varret on kauttaaltaan ojitettu.

Rooppiojan varressa on paikoin koivuvaltaisia ruohoisia korpimuuttumia ja ruohoturvekankaita. Koivua on jo lahopuunakin – niin pötkelöinä kuin maapuina.

Männistönneva on osin ojittamaton. Pohjoisosastaan se on rahkaista isovarpurämettä (silmälläpidettävä), paikoin tupasvillarämettä (silmälläpidettävä). Alueella on runsaasti keloja. Ympäristön ojitukset ovat kuivattaneet myös ojittamatonta osaa.

Männistönnevan keskiosat ovat säilyneet parhaiten. Keskellä on vetistä suursaranevaa (vaarantunut), josta virtaa vettä piilopurona etelälounaaseen. Puron alkupäässä on ruohoisuutta ilmentävää kasvilajistoa kuten viita- ja korpikastikkaa, kurjenjalkaa, rantamataraa sekä pajuja. Alempana puro on kuitenkin kaivettu ojaksi.

Männistönnevan ojittamattoman keskiosan ja Rooppiojan välillä on isovarpurämemuuttumaa. Rooppiojan itäpuolella on koivuvaltaista ruoho- ja mustikkaturvakangasta.

Vaikka etenkin Rooppiojan varsia on käsitelty voimakkaasti, on alue silti luonnonsuojelullisesti arvokas. Se kuuluu käytännössä samaan kokonaisuuteen suojellun Siikanevan kanssa.

PARKANO

Lylyneva

Sijainti: Parkanon itäosassa, Lylyjärven eteläpuolella.

Kuvaus: Lylyneva on valtion omistuksessa. Lylynevan eteläosa ja ympäröivät suot ovat turpeenoton piirissä. Pohjoisosasta (jäljellä olevasta Lylynevasta) noin puolet on merkitty arvokkaaksi luontokohteeksi Metsähallituksen Parkanon alue-ekologisessa suunnitelmassa.

Lylynevan pääosa on ojittamatonta ja käytännössä luonnontilaista, lyhytkortista nevaa (vaarantunut-silmälläpidettävä) ja rahkarämettä. Myös muita rämetyyppisiä esiintyy laidoilla – pohjoislaidan rämeitä on ojitettu. Suolla on mäntyvaltaisia, luonnontilaisen kaltaisia kangasmetsäsaarekkeita. Saarekkeissa on paikoin melko runsaasti palokantoja. Suon laidoilla on jonkin verran korpia ja länsilaidalla lähes luonnontilainen puro.

Läheisistä turpeenottoalueista huolimatta Lylyneva on erämainen suo. Alueella pesivät mm. kurki ja riekko (alueellisesti uhanalainen).

Lähdetneva

Sijainti: Parkanon pohjoisosassa, Iso Somerojärven luoteispuolella, pieneltä osin Jalasjärven puolella

Kuvaus: Lähdetneva on yksityisomistuksessa. Se on pääosin ojittamaton ja varsin lähellä luonnontilaa. Lähdetnevan arvoa lisää läheinen Kotoneva.

Suo on ojittamaton ja avonainen. Pesimälajistoon kuuluvat kapustarinta (2 reviiiri), liro (reviiiri), niittykirvinen (vähintään 2 reviiiriä), harmaalokki (reviiiri – ainoa jäljellä oleva suoreviiri Pirkannaalla) ja metsäviklo. Lisäksi suolta löytyi alueellisesti uhanalaisen riekon sulkia ja jätöksiä (1-2 reviiiriä), samoin kurjen. Nämä molemmat ovat kuuluneet perinteisesti suon pesimälajistoon. (Ks. myös Kotoneva).

Lähdetneva on maisemallisesti erittäin hieno suo. Eteläpuolen kallioilta aukeaa hieno näkymä luonnontilaisen kaltaiselle suolle. Eteläosistaan se on laajalti ojittamaton ja kallioisilla kangassaarekkeilla ja -niemikkeillä on vanhaa, luonnontilaisen kaltaista metsää kilpikaarnamäntyineen ja keloineen.

Lähdetnevan keskiosat ovat pääasiassa lyhytkorsinevaa (vaarantunut-silmälläpidettävä), osin keidasrämettä. Kaakkoisosassa on laaja allikkoalue ja kuljunevaa. Kuljuissa kasvaa paikoin erittäin runsaasti valkopiirtoheinää. Eteläosan kallioiden väliset suon osat ovat pääosin isovarpurämeitä (silmälläpidettävä). Joissakin kohdissa on ilmeisesti veden virtauksesta johtuvaa rehevyyttä, mikä näkyy esimerkiksi järviruo' on esiintymisenä. Laidoilla on myös suursaraisuutta (pulosara, jouhisara), etenkin lounaisosassa.

Suon eteläosan halki kulkee itä-länsisuunnassa vanha ajoura, jota on hieman pengerrytetty. Ajouran varressa kasvillisuus on hieman rehevämpää. Siinä kasvavat mm. tähtisara ja jokapaikansara. Ojitukset ovat kuivattaneet Lähdetnevan itäosaa melko pahasti. Suo on muuttunut laajasti. Pääasiassa itäosa on isovarpurämemuuttumaa, osin varputurvekangasta, rahkarämemuuttumaa ja jäkäläturvekangasta. Itäpuolen ojitukset ovat kuivattaneet myös laimimaisia allikoita.

Kotoneva

Sijainti: Parkanon pohjoisosassa, Iso Somerojärven pohjoispuolella, puoliksi Jalasjärven puolella.

Kuvaus: Yksityisomistuksessa oleva, pääosin ojittamaton ja lähes luonnontilainen, hieno suo. Sijaitsee lähellä Lähdetnevaa, ja näiden voidaankin katsoa muodostavan luonnontilaisten kaltaisten soiden arvokkaan kokonaisuuden. Kotonevan luonnontilaisiin osa jatkuu pohjoiseen Etelä-Pohjanmaan ja Jalasjärven puolelle. Linnustoa ei ole kartoitettu.

Hangasneva

Sijainti: Koillis-Parkanossa lähellä Jalasjärven rajalla.

Kuvaus: Hangasneva on osa huomattavan laajaa suokokonaisuutta Lähdetnevan, Kotonevan, Iso-Ristinevan, Sompanevan, Hanhinevan, Saari-Särkinevan ja Lylynevan kanssa. Hangasneva on osittain yksityisomistuksessa oleva noin 40-50 hehtaarin laajuinen rahkaneva. Länsi- ja eteläpuolella suo on voimakkaasti ojitettu ja siltä osin puustoinen, mutta muuten luonnontilainen.

Suolla on 3 alueellisesti uhanalaisen riekon reviiiriä ja pesimälinnustoon kuuluvat mm. taivaanvuohi ja teeri (silmälläpidettävä).

Sompaneva

Sijainti: Parkanon luoteisosassa sijaitseva yli sadan hehtaarin laajuinen, luonnontilainen ja osin ennallistettu monimuotoinen suokokonaisuus. Suo rajoittuu luoteiskulmassaan linturikkaaseen Kivijärveen ja lounaassa turvetuotantoalueeseen.

Kuvaus: Sompaneva on linnustollisesti erittäin merkittävä kokonaisuus poikastuotantoalueineen. Suota ei ole inventoitu kattavasti.

Pesimälinnustoon kuuluvat mm.

- riekko, 6 reviiriä, vaihtelee vuosittain, alueellisesti uhanalainen
- kapustarinta
- niittykirvinen (2-3 paria)
- liro (alueellisesti uhanalainen)
- metsäviklo
- taivaanvuohi
- joutsen
- teeri (silmälläpidettävä)
- valkoviklo
- pajusirkku
- pohjansirkku
- suopöllö

Hanhineva

Sijainti: Parkanon koillisosassa Jalasjärven rajalla

Kuvaus: Noin 20 hehtaarin laajuinen alue on luonnontilaista rahkanevaa, joka rajoittuu itäpuoleltaan Hanhilampeen. Suolla on 1 alueellisesti uhanalaisen riekon reviiri. Myös taivaanvuohi kuuluu pesimälinnustoon, mutta suota ei ole perusteellisesti inventoitu.

Peurasalmen suo

Sijainti: Luoteis-Parkanossa Latosuonperällä, Rengassalon luonnonsuojelualueesta länteen

Kuvaus: Miltei luonnontilainen noin 40 hehtaarin laajuinen nevaa, joka rajoittuu kaakkois- ja eteläpuolelta turpeenkuljetusteihin. Pohjois- ja länsipuolelta osittain ojitettua aluetta. Ennallistuskohde. Suolla on 1 varma riekkoreviiri, mutta muutoin se on kartoittamaton.

Saarineva-Särkineva

Sijainti: Koillis-Parkanossa ja Jalasjärven rajalla. Rajoittuu itäpuolelta Saarijärveen ja Vähä-Särkijärveen sekä valtatie 3.

Kuvaus: Lähes luonnontilainen noin 200 hehtaarin laajuinen kokonaisuus, jolla on rikkaat luontoarvot. Runsas linnusto käsittää vuosittain mm. 3-4 alueellisesti uhanalaisen riekon reviiriä, mutta on muuten kartoittamaton.

Neva-Lyly, Hautakankaanneva

Sijainti: Parkanon länsiosassa Karvian rajalla

Kuvaus: Noin 30 hehtaarin laajuinen Neva-Lylylampea ympäröivä suoalue, jonka harjumuodostelma jakaa kahteen osaan. Lammen itäpuolella sijaitseva Hautakankaanneva on ennallistettu ja siitä etelään toimenpiteiden alla. Ainutlaatuinen luontokokonaisuus, jolla on myös runsaasti virkistyskäyttöarvoa. Kohteella on erittäin runsas linnusto, joka käsittää mm. 3-4 alueellisesti uhanalaisen riekon reviiriä. Pesimälinnustoon kuuluvat myös

- helmipöllö
- metsäviklo
- rantasipi
- västäräkki
- ampuhaukka
- taivaanvuohi
- kulorastas
- laulujoutsen
- suopöllö
- teeri (silmälläpidettävä)
- niittykirvinen
- metsäkirvinen
- tavi
- haapana
- jouhisorsa
- lehtokurppa
- laulurastas
- pajusirkku

PARKANO-KARVIA

Alkkianneva-Lylynneva

Sijainti: Alue rajoittuu pohjoispäässä Alkkiantiehen

Kuvaus: Laaja karuja neva-rämevaltaisia suotyyppejä edustava kokonaisuus. Alkkianneva on noin 250 hehtaarin laajuinen. Kevyesti ojitettu suo on nyt ennallistettu. Lylynnevan pinta-ala on noin 150 hehtaaria ja se on luonnontilainen. Suon pohjoisosassa on Metsäntutkimuslaitoksen koaloja.

Suokokonaisuus on yksi Pirkanmaan tärkeimmistä riekon esiintymisalueista, jolla on vuosittain havaittu 10-12 alueellisesti uhanalaisen riekon reviiriä. Ansiokkaat ennallistamistoimet lisänneet alueen jo ennestään runsaan riekkopopulaation vahvuutta. Suolla pesivät myös mm. viirupöllö, kapustarinta, taivaanvuohi, metsäviklo ja teeri (silmälläpidettävä).

RUOVESI

Porrasneva-Talvineva

Sijainti: Ruoveden eteläosassa, Siikanevan suuren suomuodustuman länsilounaispuolella.

Kuvaus: Porrasnevan-Talvinevan alue on periaatteessa yhteydessä Siikanevaan räme- ja korpinoitkojen kautta, joskin välissä kulkee myös metsäautotie. Alueen läpäisee myös pohjoiskoillis-etelälounas-suuntainen suurvoimalinja.

Talvineva on osittain ojittamaton, karuja räme- ja pieneltä osin nevatyyppisiä edustava suo. Ojitusten seurauksena rämeet ovat laajalti muuttuma-asteella. Talvineva laskee lounaaseen, Porrasnevalle ja sen kautta alemmas kankaille. Porrasneva on erikoinen suo: avosuo loppuu kaakkoislaidassaan kuin seinään, jyrkkään kalliorinteeseen. Osin kallio on paljasta jyrkännettä, osin vanhakon kuusivaltaisen metsän peittämää. Eteläpäässä rinteessä on taimikkoa.

Porrasnevan laitteet ovat luonnontilaisia – edellä mainitun kalliorinteen alusta ei ole ojitettu, kuten ei ole toistakaan, (luoteis)laitaa. Luoteislaidassa on erityyppisiä korpia, muun muassa sarakorpea (vaarantunut) ja puolukkakorpea (vaarantunut). Sarakorvessa pullosara on vallitseva. Sen seassa kasvaa paikoin runsaasti maariankämmeä. Korpien puusto on nuorehkoa, mutta käsittelemätöntä. Porrasnevan keskiosan kohdalla luoteislaidan puolukkakorvessa on luonnontilainen, oligotrofinen lähde. Hieman lounaaseen mentäessä kangas on avohakattu käytännössä suon laitaan asti.

Porrasnevaa pitkin lounaaseen laskevat vedet tekevät siitä laajalti vetisen, luhtaisen. Tämä tekee siitä myös kohtalaisen ravinteikkaan. Suon ylittävän voimalinjan länsipuolella on varsinaista rimpinevaa (silmälläpidettävä) ja rimpistä saranevaa (vaarantunut). Suo on mesotrofinen. Rimmissä kasvaa runsaasti raatetta sekä muun muassa rimpivesihernettä, järvikortetta, luhtavillaa ja nauhasammalta.

Porrasnevan suurimpia arvoja on sen erilaisten suotyyppien runsaus. Rimpinevaosuudelta lounaaseen mentäessä suotyyppit vaihtuvat nopeasti: on koivuvaltaista saraluhtaa, varsinaista rimpinevaa, kelokkoista keidasrämettä ja luhtavillavaltaisten rimpien täplittämää suursaranevaa (vaarantunut). Kaakkoislaidan kalliojyrkänteen juurella on laajahko järviruokokasvusto. Porrasneva päättyy lounaassa suursaranevaan, jossa on myös ruohoisuutta. Sitä ilmentävät muun muassa kurjenjalka ja maariankämme. Suon lounaiskärjen laidoilla on kapea sarakorpiyöhyke. Porrasneva laskee lounaaseen pitkin korpinotkoa, jonka pohjalla on kaivettu yksi oja. Korpinotkossa on muun muassa kangas- ja metsäkortekorpea.

Porrasneva on pienehköstä koostaan huolimatta harvinaisen monipuolinen, luonnontilainen – jopa laidoiltaan – ja kohtalaisen rehevä suo. Suo on kiistatta suojelun arvoinen. Lieneekö se jäänyt vanhojen soidensuojeluselvitysten ulkopuolelle, vaikka sijaitseekin Siikannevan liepeillä?

SASTAMALA

Uhisuo

Sijainti: Sastamalan Mouhijärven lounaisosassa

Kuvaus: Uhisuo on laaja, keskeisiltä osiltaan ojittamaton ja suhteellisen luonnontilainen, karu suo. Suoyhdistymätyypiltään Uhisuo on kilpikoidas (silmälläpidettävä). Suotyypeiltään se edustaa erityyppisiä nevoja ja rämeitä. Suon eteläosassa on pieni järvi, Tervalampi. Uhisuo on ilmeisesti ainakin osittain UPM-Kymmenen omistuksessa. Suota ei ole varattu turpeenottoon.

Uhisuo on linnustoltaan arvokas: suo on tärkeä teeren (silmälläpidettävä) soidinpaikka ja sen lakkapäämännysssä pesii kalasääski (silmälläpidettävä).

Saari-Kinturin keidas

Sijainti: koordinaatit 6846:3270, Sastamalan Suodenniemen Nisukosken kylässä Suodenniemeltä Kankaanpään kulkevan tien länsipuolella. Suon eteläkärki on Lavian kunnan puolella.

Kuvaus: Hieno, lähes luonnontilainen (ojittamaton) suo, jossa on muutama pieni järvi (Kivijärvi, Lettolampi, Saari-Kinturi). Saari-Kinturin keitaalla on nevoja ja rämeitä. Saari-Kinturin keidas on UPM-Kymmenen omistuksessa. Suota ei ole varattu turpeenottoon.

Saari-Kinturin keitaan linnustoa on tutkittu jonkin verran ja se on todettu arvokkaaksi. Lajistoa: kalasääski (silmälläpidettävä), liro (alueellisesti uhanalainen), laulujoutsen.

Aleen maasto on hämäläis-satakuntalaisittain vaikeakulkuista ”kolumaata”, toisin sanoen louhikkoa, kalliokkoa, suonlämpäreitä ja metsänsirpaleita sekä niiden välissä kimaltelevia lampia ja pikkujärviä. Kookkaat, jopa useiden kuutiometrin kokoiset siirtolohkarejätkäleet lisäävät kohteen jylhää ja karua ilmettä. Suolla on kaksi humuspitoista järveä, joilla on tyypillinen rahkanevareunus. Ympäristön metsät ovat olleet voimakkaassa talouskäytössä erityisesti pohjoispuolella. Ojitusta on vähäisesti länsi- ja eteläosassa, joka on kohtalaisesti muuttanut suon kasvillisuutta. Harva puusto muodostuu kitumännystä, jota kasvaa harvakseltaan pounikoilla.

Pohjois- ja eteläosassa suon kasvillisuustyyppi on oligotrofia jouhisaravaltaista saranevaa (vaarantunut), jossa on vähäisesti rimpisyttä. Rimpilaikuilla esiintyy mutasaraa, leväkköä, luhtavillaa ja raatetta. Valkopiirtoheinää kasvaa suolla runsaasti.

Harvoilla mättäillä kasvaa varpuja, kuten vaivaiskoivua, suokukkaa ja kanervaa. Kivijärven rantavyöhykkeessä kasvaa mm. suoputkea ja terttualpia.

Keskiosassa Lettolammen ympäristössä on tupasvillan valtaamaa lyhytkorsinevaa, jota rikkovat mosaiikkimaisesti rahkalaikut. Lettolammen kapeassa rantavyöhykkeessä kasvaa mm. jouhisaraa ja siniheinää. Mättäillä on niukasti tupasluikkaa ja pitkälehtikihokkia.

Saari-Kinturin keitaaseen liittyvät pienvedet (Lettolampi, Kivijärvi ja Saari-Kinturin lampi) on Pirkanmaan pienvesiselvityksessä luokiteltu arvokkaiksi pienvesiksi. Lettolampi on luokiteltu erittäin arvokkaaksi, korkeimpaan arvoluokkaan 5. Selvityksessä suositellaan Saari-Kinturin keitaan ja pienvesien suojelua laajana kokonaisuutena. (Tampereen vesi- ja ympäristöpiiri 1993).

Ympäristön hakkuista huolimatta kokonaisuus on moni-ilmeinen ja säilyttämisen arvoinen.

URJALA

Karhunsuo

Sijainti: Urjalan pohjoisosassa, lähellä Vesilahden rajaa

Kuvaus: Karhunsuota ei ole varattu turpeenottoon Pirkanmaan 3. seutukaavassa, eikä 1. maakuntakaavassa. Silti Vapo Oy on hakenut sen turpeenotolle ympäristölupaa. Pirkanmaan luonnonsuojelupiiri ja Luonto-Liiton Hämeen piiri jättivät lupahakemuksesta muistutuksen 5.1.2005.

Karhunsuo on luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokas alue. Se on laajan alueen laajimpia, edes likimain luonnontilaisia soita. Vapo Oy:n ympäristölupahakemuksessakin mainitaan Karhunsuosta, että ”alue on lähes kokonaisuudessaan luonnontilainen”.

Vaikka Karhunsuo ei karuna suona edustakaan harvinaisia suotyyppisiä, on sen luonnonsuojelullinen arvo selvä ja merkittävä. Esimerkiksi Vesilahdella ei ole yhtään suojeltua suota, ja Etelä-Suomen soista pääosa on ojitettu ja niiden luonnontila on menetetty. Karujenkaan soiden suojelutaso ei ole nykyisellään suotuisa. EU:n luontodirektiivi edellyttää suotuisaa suojelutasoa kaikille luontotyypeille.

Karhunsuo on myös linnustollisesti arvokas: alueella pesivät tietävästi liro ja kurki. Liro on luokiteltu alueellisesti uhanalaiseksi Lounaismaan kasvillisuusvyöhykkeellä (2a), johon lounainen Pirkanmaa Karhunsuokin kuuluu. Sekä liro että kurki ovat EU:n lintudirektiivin suojaamia lajeja. Karhunsuon lounaispuolinen Kankaanmaa on Pirkanmaalla harvinaiseksi käyneen, valtakunnallisesti silmälläpidettäväksi luokitellun kehrääjän elinaluetta. Jos Karhunsuolta alettaisiin nostaa turvetta, häviäisi seudun ainoa kehrääjäreviiri Kankaanmaalta suurella todennäköisyydellä ravinnonpyyntimaaston tuhoutuessa. Näin on käynyt järjestään kaikkien kehrääjäreviirien viereen avattujen turpeenottoalueiden kohdalla.

Sarkasuo

Sijainti: Urjalan pohjoisosassa, Halkivahan itäpuolella.

Kuvaus: Laaja, pääosin nevojen ja rämeiden muodostama suo, joka on pääosin ojittamaton ja lähellä luonnontilaa. Sarkasuo ei ole varattu turpeenottoon missään kaavassa. Alue on ilmeisesti yksityisomistuksessa.

Sarkasuo on mainittu Luontokohteet, selvitys – Kiikoinen, Urjala, Äetsä -julkaisussa (Tampereen seutukuntaliitto, 1983). Suon ojittamaton keskiosa ja arvokkaat laitteet ovat pinta-alaltaan yli 80 hehtaaria.

Suo on pääosin keidasrämettä, mutta käsittää myös laajahkosti lyhytkorsinevaa (vaarantunut-silmälläpidettävä) ja rahkarämeosia. Laidat ovat puustoisempia tupasvilla- ja isovarpurämeitä (silmälläpidettäviä). Alueen arvokkaimmat laitteet ovat koillisosan piilopuron ympärillä oleva luhtainen sarakorpi (vaarantunut) ja eteläosassa ojittamattomat korpikämmet (vaarantunut).

Heti suon eteläpuolella oleva suppa (Pata) on isovarpurämettä (silmälläpidettävä), mutta siinä on rehevämpi jokapaikansaravaltainen korpilaide, jossa kasvaa myös korpikämmettä. Padan ympärillä on vanhapuustoista mänty-/kuusi-harjumetsää, joka on melko voimakkaasti käsiteltyä ja josta lahoppuu puuttuu täysin, mutta jossa esiintyy vanhoja palokantoja.

Suon eteläosassa oleva kangassaareke on luonnonmukaista puolukkatyypin männikköä ja eteläosassa on pieni tuoreen kankaan vanhan metsän laikku. Jotkut männyt ovat jo kilpikaarnaisia ja lahoppuutakin on jonkin verran.

Suon lounaispuolella on melko paljon vanhoja soranottoalueita. Länsipuolella, aivan Sarkasuon reunalla, soranotto oli alkamassa heinäkuussa 2005.

Suolla on havaittu käki (silmälläpidettävä, alueellisesti uhanalainen).

VESILAHTI

Mantereenrahka

Sijainti: Hulausjärven länsirannalla, muutama kilometri Lempäälän keskustasta etelälounaaseen, osin Lempäälän puolella.

Kuvaus: Mantereenrahka on yksityisomistuksessa. Sitä ei ole varattu turpeenottoon missään kaavassa. Suo on kauttaaltaan ojitettu, mutta silti luonnoltaan arvokas. Mantereenrahkalla on jonkin verran myös rehevämpiä suotyyppejä. Alueella kasvaa lisäksi muun muassa harvinaista hirssisaraa sekä pikkukihokkia, joka on alueellisesti uhanalainen ja valtakunnallisesti silmälläpidettävä.

Mantereenrahka, etenkin sen laidat ovat linnustollisesti huomattavan arvokkaita: alueella pesivät mm. pikkutikka (vaarantunut) ja pyrstötiainen. Alueella on tavattu myös kuhankeittäjä. Hulausjärven rannalla pesivät silmälläpidettävät ruskosuohaukka ja kaulushaikara. Alueella on tavattu myös laulava rastaskerttunen (vaarantunut).

Mantereenrahkan hyönteislajistoa on tutkittu pitkään. Alueella on havaittu muun muassa arvokasta rämeiden perhoslajistoa (Vesilahden arvokkaat luontokohteet, Pirkanmaan liitto, Tampere 1995).

Mantereenrahka ei sovellu turpeenottoon paitsi luontoarvojensa myöskään sen vuoksi, että sen läheisyydessä on runsaasti sekä pysyvää asutusta että kesäasutusta. Myös Hulausjärven veden laatu heikkenisi, mikäli turpeenotto aloitettaisiin.

Mantereenrahka olisi mitä mainioin ennallistamiskohde. Se edustaa osin reheviä suotyypejä, joiden suojelutaso Etelä-Suomessa on erittäin kaukana suotuisasta.

Saunasuo

Sijainti: Vesilehden Saastonkulmalla, lähellä Sastamalan rajaa

Kuvaus: Saunasuo on melko suurehko räme, joka on laajalti ojittamaton. Ojittamaton osa on noin 21 hehtaarin kokoinen, ja sen lisäksi ojitettua on kolmisenkymmentä hehtaaria.

Saunasuon suoyhdistymätyyppi on eteläinen viettokeidas, joka on vaarantunut luontotyyppi. Lisäksi suolla esiintyy mm. tupasvillarämettä, joka on luokiteltu silmälläpidettäväksi luontotyyppiä. Saunasuolla on havaittu mm. rämekylmänperhonen, melko vaateliias rämelaji. Saunasuo on viimeisiä lajille sopivia elinympäristöjä Vesilahdella.

VIRRAT

Matolamminneva-Sulkueenneva

Sijainti: Virtain luoteisosassa, Seinäjärven luoteispuolella, lähellä Alavuden ja Peräseinäjoen rajaa.

Kuvaus: Matolamminnevan ja Sulkueennevan suoalue liittyy rajatta Pirjatannevan suojelusuoalueeseen ja kuuluu luonnollisesti samaan, erittäin arvokkaaseen kokonaisuuteen. Alueella on myös noin 10 hehtaarin suuruinen Matolammi. Sulkueenneva on ojitettu, joten se tulisikin pikimmiten ennallistaa. Sulkueennevan ennallistaminen parantaisi Sulkueenjeon ja läheisten järvien vedenlaatua.

Matolamminneva on valtion omistuksessa, Sulkueenneva ilmeisesti yksityisten. Matolamminneva-Sulkueennevaa ei ole varattu turpeenottoon missään kaavassa. Erityisesti Matolamminneva on maisemallisesti upea: suon saarekkeissa kasvaa ikivanhoja kilpikaarnamäntyjä. Suokokonaisuus on linnustollisesti arvokas: mm. voimakkaasti taantunut riekko, alueellisesti uhanalainen kuuluu pesimälinnustoon, hyvin todennäköisesti myös silmälläpidettäväksi luokiteltu kalasääski.

Pirjatannevan soidensuojelualuetta tulisi laajentaa kattamaan myös Matolamminneva ja Sulkueenneva.

Paloneva-Hirvineva-Sammalneva-Kaivosneva

Sijainti: Virtain luoteisosassa, Kurjenkylän ja Hirvijärven välisellä alueella.

Kuvaus: Laaja ja arvokas neljän erillisen suon muodostama suokokonaisuus, joka rajoittuu suoraan suojeltuun Silmänevaan ja muodostaa sen kanssa toimivan ja arvokkaan kokonaisuuden.

Kokonaisuus on osin valtion, osin yksityisten omistuksessa. Kaikki neljä suota oli varattu turpeenottoon seutukaavassa, mutta varaukset on jätetty pois maakuntakaavasta.

Mikäli soilta alettaisiin nostaa turvetta, kärsisivät myös Silmänevan suojeluarvot pahasti - niin selkeästi ne kuuluvat samaan kokonaisuuteen. Paloneva, Hirvineva, Sammalneva ja Kaivosneva ovat toki myös itsessään linnustollisesti arvokkaita. Niitä ei ole tutkittu tarkkaan, mutta niillä on esimerkiksi lukuisia riekkoreviirejä.

Alueen pohjoispäässä Sammallahden itäpuolella Teeriniemessä on Metsähallituksen alue-ekologisen suunnitelman arvokas luontokohde ja monimuotoisuuden lisäämisalue. Arvokas luontokohde on rahkarämettä. Monimuotoisuuden lisäämisalue on luonnonmukaista kangas- ja isovarpurämettä sekä soistunutta kuivahkoa ja kuivaa kangasta. Monet rantamännyn ovat jo kilpikaarnaisia. Männyn joukossa on sekapuuna koivua sekä haapaa ja kuusta. Puusto on erirakenteista. Lahopuuta on vain vähän.

Luontokohteena olevan rahkarämeen eteläpuolella, Silmäluoman molemmin puolin, on rahkaista isovarpurämemuuttumaa sekä varputurvekangasta. Silmäluoma virtaa luonnonuomassaan, mutta sen varret on laajalti ojitettu. Eteläpuolella ojitettua rämettä on myös joitakin vuosia sitten päätehakattu.

Hirvineva on keskiosiltaan ojittamatta, mutta laitojen ojitukset ovat kuivattaneet sitäkin. Suo on keskiosiltaan (rahkaista) lyhytkorsinevaa (silmälläpidettävä) sekä keidasrämettä. Tupasluikka on huomattavan runsas. Paikoin on suursaralajukkuja (pulosara). Avosuo-osuus rajoittuu pohjoisessa suoraan hiljattain kunnostettuihin ojiin.

Hirvinevan ja Sammalnevan väliset kangassaarekkeet (tilalla 3:49) on avohakattu noin viisi vuotta sitten. Itäisimmällä aukolla on lukuisia jättihaapoja, joista kaikki on joko kaulattu tai taskutettu. Sammalnevaa ei ole varattu turpeenottoon missään kaavassa, mutta avosuo-osuus (entinen lyhytkorsineva) on joitakin vuosia sitten valmisteltu turpeenottoon. Suo on ojitettu tiheästi ja sen pintaturve ja kasvillisuus on kuorittu pois.

Hirvinevan länsipuolella vievän metsäautotien käänköpaikan luoteispuolella on ojittamatonta tupasvillarämettä (silmälläpidettävä) ja lyhytkorsirämettä (vaarantunut).

Lakeisneva

Sijainti: Virtain koillisosassa, reilut 5 kilometriä Killinkoskesta eteläkaakkoon.

Kuvaus: Lakeisnevan pohjoispää valtion omistuksessa ja ojitettu, mutta suojeltu vuonna 2009 Metsähallituksen omalla päätöksellä osana Lakeisnevan suojelumetsää. Suojelumetsään sisältyy myös noin 20 hehtaarin kokoinen vanhojen metsien suojelualue, joka kuuluu Natura 2000 -ohjelmaan.

Valtaosin Lakeisneva on UPM-Kymmenen omistuksessa ja ojittamaton. Suoyhdistymätyypiltään Lakeisneva on eteläinen aapasuo (erittäin uhanalainen). Reunoilla on erityyppisiä rämeitä ja korpia, mutta ne on ojitettu. Osin ojat ovat umpeutumassa itsekseen. Keskeisiltä ja luonnontilaisimmilta osilta Lakeisneva on avointa, vähäravinteista nevaa.

Suo muodostaa arvokkaan ja hienon kokonaisuuden yhdessä suojellun metsän ja läheisten varttuneiden metsien kanssa. Alueen metsissä elää Pirkanmaan viimeinen jossain määrin elinvoimainen kuukkelin (alueellisesti uhanalainen) paikallispopulaatio (3 paria). Pesimälinnustoa: kurki, liro (alueellisesti uhanalainen), kapustarinta, riekkö (alueellisesti uhanalainen, 1990-luvun lopulla viimeisin reviihävainto).

Lapioneva-Haapaneva

Sijainti: Ylöjärven Kurun koillisosassa, lähellä Ruoveden rajaa.

Kuvaus: Lapionevan-Haapanevan kokonaisuus sijaitsee Seitsemisen ja Helvetinjärven kansallispuistojen välialueella, jolla sekä metsien että soiden suojelua tulisi kehittää. Lapioneva on valtion omistuksessa. Se kuuluu Metsähallituksen Haukkamaan ympäristöarvometsään. Aure-Haukkamaan alue-ekologisessa suunnitelmassa Lapioneva on merkitty osin riista-alueeksi, pieniltä osin arvokkaaksi luontokohteeksi ja monimuotoisuuden lisäämisalueeksi. Pirkanmaan 3. seutukaavassa Lapioneva sekä Haapaneva oli varattu turpeenottoon, mutta maakuntakaavassa varausta ei ole.

Lapioneva on hieno, keskeisiltä osin luonnontilainen suo, jossa on edustavia mäntyvaltaisia kangasmetsäsaarekkeita ja pieni lampi. Keskosat ovat lyhytkortista, paikoin vetistä nevaa. Laidoilla on lähinnä erityyppisiä rämeitä. Alueelta löytyi vuonna 1997 tehdyissä kartoituksissa riekko (1 reviiiri, alueellisesti uhanalainen), kurkipari, metsäviklo ja niittykirvinen. Suolla on aiempina vuosina tavattu pesimäaikaan mm. kapustarinta sekä alueellisesti uhanalaiset liro ja isolepinkäinen.

Alkkunaneva-Haaraneva

Sijainti: Ylöjärven Kurun koillisosassa, noin 15 kilometriä kirkonkylästä pohjoiseen.

Kuvaus: Alkkunanevan-Haaranevan kokonaisuus sijaitsee Seitsemisen ja Helvetinjärven kansallispuistojen välialueella, jolla sekä metsien että soiden suojelua tulisi kehittää. Alkkunaneva on valtion omistuksessa.

Alkkunaneva on pääosin ojittamaton ja keskeisiltä osin luonnontilainen avosuo. Valtaosa siitä on vähäravinteista nevaa. Laidoilla on erityyppisiä rämeitä. Paikoin isovarpurämeiden (silmälläpidettävä luontotyyppi) männyt ovat komeita ja kilpikaarnaisia.

Alkkunaneva on maisemallisesti kaunis. Pohjoispäästään suo kapenee ”rotkomaiseksi” juotiksi ja siellä on myös lampi. Aure-Haukkamaan alue-ekologisessa suunnitelmassa Alkkunaneva on merkitty pääosin riista-alueeksi, laidoilta arvokkaaksi luontokohteeksi ja monimuotoisuuden lisäämisalueeksi. Pirkanmaan 3. seutukaavassa Alkkunaneva oli varattu turpeennostoon, mutta maakuntakaavaan varausta ei ole merkitty.

Vuonna 1997 tehdyissä kartoituksissa alueelta löytyivät alueellisesti uhanalainen riekko (2 koirasta - reviiiri), kapustarinta (1 reviiiri), niittykirvinen (1 reviiiri) sekä kurki. Reunametsässä tavattiin isokäpylintuja ja silmälläpidettävän metson jätöksiä. Lisäksi suo on merkittävä teerien (silmälläpidettävä) soidinpaikka (16.4. laskettiin 30 yksilöä) Vuonna 2002 suon eteläpäähän reunamännystä löytyi asuttu kalasääsken (silmälläpidettävä) pesä.

Läheinen Haaraneva kuuluu Alkkunanevan kanssa samaan kokonaisuuteen ja on siksi arvokas.

Ukonmurreneva-Putkineva

Sijainti: Kurun Itä-Aureen kylän tuntumassa, kylän etelä-kaakkoispuolella.

Kuvaus: Ukonmurreneva-Putkineva on osin valtion omistuksessa. Se on pääosin ojitettu. Suolla on muutamien hehtaarien laajuinen Putkilampi. Alue oli varattu turpeenottoon Pirkanmaan 3.

seutukaavassa, mutta ei enää maakuntakaavassa. Ukonmurrennevan-Putkinevan valtion omistama osa on merkitty Aure-Haukkamaan alue-ekologisessa suunnitelmassa arvokkaaksi luontokohteeksi. Vuonna 1997 saatiin alueellisesti uhanalaisesta riekosta soidinaikainen äänihavainto. Kesällä 2002 ei riekkoa havaittu.

Aluekokonaisuus on pohjoisosiltaan arvokas ja soveltuu riekolle erinomaisesti. Ukonmurrenneva-Putkineva olisi mainio ennallistamiskohde. Se sijaitsee Seitsemisen ja Helvetinjärven kansallispuistojen välialueella, jolla sekä metsien että soiden suojelua tulisi kehittää.

Pallineva

Sijainti: Kurun Itä-Aureen kylästä noin neljä kilometriä eteläkaakkoon.

Kuvaus: Pallineva on valtion omistuksessa. Se on laidoiltaan ojitettu, pääosin erityyppisten rämeiden muodostama suo. Pallineva oli varattu turpeennostoon seutukaavassa, mutta maakuntakaavassa se ei sitä ole. Aure-Haukkamaan alue-ekologisessa suunnitelmassa pieni osa Pallinevasta on merkitty arvokkaaksi luontokohteeksi.

Pallineva on metsittynyt suo. Sen läpi kulkee sähkölinja, jonka ansiosta alue on avoimempi. Vuonna 1997 suolla havaittiin alueellisesti uhanalaisen riekon reviiri. Vuonna 2002 ei riekkoa havaittu.

Pallineva olisi mainio ennallistamiskohde. Se sijaitsee Seitsemisen ja Helvetinjärven kansallispuistojen välialueella, jolla sekä metsien että soiden suojelua tulisi kehittää.